

MO-115

March-2019

B.R.S., Sem.-IV

Core-9 : Agriculture Research & Statistics

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 50

1. (A) ક્ષેત્ર પ્રયોગ માટે સ્થળ પસંદગી માટેના ધ્યાનમાં રાખવાના મુદ્દાઓ જણાવી, વિગતે સમજાવો. 10

અથવા

ખંડના માપને અસર કરતાં ઘટકો જણાવી દરેકની વિગતવાર માહિતી આપો.

- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણના જવાબ આપો : 3

- (1) દુનિયાનું સૌપ્રથમ સંશોધન કેન્દ્ર ક્યાં, કોણે સ્થાપ્યું ?
- (2) માવજત એટલે શું ? ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
- (3) ગુજરાતમાં આવેલ મરી-મસાલા અને ઘઉં સંશોધન કેન્દ્ર જણાવો.
- (4) પ્રયોગ રચના અંગેના વિષયનો ફાળો ક્યા બે વ્યક્તિઓને જાય છે ?
- (5) નિદર્શન પ્રયોગો એટલે શું ?

2. (A) પ્રયોગ રચનાના પાયાના સિદ્ધાંતો જણાવી, વિગતે સમજાવો. 10

અથવા

યદચ્છ બ્લોક રચનાનો લે-આઉટ તૈયાર કરી, તેની રચનાની સમજૂતી આપી, કૃષિમાં તેની ઉપયોગિતા જણાવો.

- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણના જવાબ આપો : 3

- (1) આર.એ. ફિશરે આંકડાશાસ્ત્રના વિકાસને ઉપયોગી ક્યા બે પુસ્તકો લખ્યા ?
- (2) ઘઉંના પાક માટે નોંધવામાં આવતા અવલોકનો જણાવો.
- (3) પ્રયોગ એટલે શું ? ઉદાહરણ આપો.
- (4) ફળદ્રુપતાનો ઢાળ એક તરફી હોય તો કઈ પ્રયોગ રચનાની પસંદગી કરવી ?
- (5) પુનઃપ્રયોગ એટલે શું ?

3. (A) (1) મધ્યસ્થના લાભાલાભ જણાવો. 10
 (2) નીચેની માહિતી પરથી બહુલકની ગણતરી કરો :

વર્ગ	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90	90-100
આવૃત્તિ	3	7	10	12	18	16	14	11	5	4

અથવા

- (1) સરેરાશ વિચલનના લાભાલાભ જણાવો.
 (2) નીચેની માહિતી પરથી પ્રમાણિત વિચલનની ગણતરી કરો :
 102, 105, 95, 98, 103, 100, 97
- (B) માઝ્યા મુજબ જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 2
 (1) પ્રાથમિક પ્રયોગ એટલે શું ?
 (2) 50 ઘર કે જેમાં 0.1 થી માંડીને 5 સુધી ઓરડા છે. તેમાંથી 25 કરતાં વધારે ઘરમાં દરેકમાં ત્રણ ઓરડા છે. તો ત્રણ ઓરડા એ સરેરાશનું કયું માપ છે ?
 (3) ક્ષેત્ર પ્રયોગમાં ખંડનો આકાર કયો રાખવો હિતાવહ છે ? શા માટે ?
 (4) પ્રમાણિત વિચલન એટલે શું ?

4. (A) સંપૂર્ણ ચદચ્છ રચનાની આકૃતિસહ સમજૂતી આપી તેનાથી થતા લાભા-લાભ જણાવો. 10

અથવા

ક્ષેત્ર પ્રયોગમાં રાખવામાં આવતી ઈત્તર કાળજીઓની વિગતે ચર્ચા કરો.

- (B) માઝ્યા મુજબ જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 2
 (1) પ્રમાણ્ય ચોરસ એટલે શું ?
 (2) નીચેની શ્રેણી માટે સરેરાશના માપો જણાવો :
 27, 27, 27, 27, 27, 27, 27
 (3) પ્રયોગનું માધ્યમ કે ખંડ એટલે શું ?
 (4) જોડકાં રચનાની સૌપ્રથમ શોધ કરનાર વૈજ્ઞાનિકનું નામ જણાવો.

MO-115

March-2019

B.R.S. (Home Science), Sem.-IV

Core-9 : Family Welfare

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 50

1. (A) કુટુંબનો અર્થ જણાવી, સમાજ અને વ્યક્તિ માટેના સાર્વત્રિક અને સર્વસામાન્ય કાર્યો જણાવો. 10

અથવા

કૌટુંબિક અંદાજપત્રના ફાયદા જણાવી, તેને તૈયાર કરવાના સિદ્ધાંતો લખો.

- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 3

- (1) સમાજશાસ્ત્રીની દૃષ્ટિએ કુટુંબ એટલે શું ?
- (2) કયા સમુદાયમાં માતૃસત્તાક કુટુંબ વ્યવસ્થા પ્રવર્તે છે ?
- (3) બાંધી મુદતનું ખાતું એટલે શું ?
- (4) કુટુંબના પ્રકાર જણાવો.
- (5) સંયુક્ત કુટુંબના કોઈપણ બે ફાયદા જણાવો.

2. (A) હિન્દુ સમાજમાં લગ્નનું આગવું મહત્ત્વ છે, વિધાન સમજાવો. 10

અથવા

હિન્દુ સમાજમાં જીવનસાથી પસંદગી પરના નિયંત્રણો સમજાવો.

- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 3

- (1) લગ્નના ઉદ્દેશો જણાવો.
- (2) સ્ત્રી-પુરુષની કાયદાકીય લગ્નવય જણાવો.
- (3) આંતરજાતીય લગ્ન કોને કહેવાય ?
- (4) સગોત્ર લગ્નની વ્યાખ્યા આપો.
- (5) સફળ લગ્નજીવનની ચાવીઓ લખો.

3. (A) આધુનિક યુગમાં જાતિયશિક્ષણ અનિવાર્ય છે, સમજાવો. 10

અથવા

કુટુંબનિયોજનનો અર્થ જણાવી, સ્ત્રી સંતતિ નિયમના સાધનોની ચર્ચા કરો.

- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 2
- (1) કિશોર-કિશોરીઓમાં જોવા મળતાં શારીરિક-ભાવનાત્મક ફેરફારો વર્ણવો.
 - (2) સ્ત્રી-પુરુષના જાતિય અંતઃસ્ત્રાવોના નામ લખો.
 - (3) જાતિય રોગોના નામ જણાવો.
 - (4) પુરુષ સંતતિ નિયમનના કૃત્રિમ સાધનો જણાવો.

4. (A) કૌટુંબિક સંઘર્ષ પેદા કરતી પરિસ્થિતિઓ જણાવી, સામાજિક દૂષણો અને કુરિવાજો વિશે ચર્ચા કરો. 10

અથવા

ભારતમાં ઊંચા જન્મદરના કારણો જણાવી, કોઈપણ બે કારણોની વિસ્તૃતમાં ચર્ચા કરો.

- (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 2
- (1) દ્વિકરી જન્મદર વધારવા સરકાર શું પ્રોત્સાહન આપે છે ?
 - (2) સેક્સ રેશિયો એટલે શું ?
 - (3) સ્ત્રી નસબંધીમાં સરકારી આર્થિક સહયોગ કેટલો મળે છે ?
 - (4) કોમવાદ એટલે શું ?